

УДК 378.1:371.134

Лілія Куліненко

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРАКТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТВОРЧОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Інформаційна епоха та глобалізація, що розгортаються, вимагають формування креативної, творчої особистості. Найбільш ефективно це відбувається у системі освіти. Здобуваючи знання, формуючи відповідні компетенції, особистість, що навчається, виховує свій теоретичний і практичний розум, здобуває навички творчості, вміння працювати з людьми, навчати і виховувати інших. Педагогічний університет має підготувати такого вчителя, який зможе забезпечити підготовку особистостей, здатних відповісти на виклики епохи власною креативністю і творчістю. Зрозуміло, майбутні педагоги самі мають оволодіти аналогічними якостями. Найбільші можливості для цього створює педагогічна практика. У цьому вимірі вона постає як умова, засіб і результат формування креативності та творчості майбутнього вчителя.

На жаль, теоретична (власне, як і методична) складові цього процесу розроблені вкрай недостатньо. У більшості педагогічних закладів формування креативності та творчих здібностей майбутніх учителів засобами педагогічної практики ведеться без належного теоретичного та методичного супроводу, в результаті чого виникає низка суперечностей, поза розв'язанням яких про належну ефективність та якість педагогічного процесу не може бути й мови. Враховуючи актуальність проблеми та її недостатню опрацьованість, зупинимося на ній більш детально.

У першу чергу, маємо відзначити практичну природу креативності та творчості, що зумовлює провідну роль практики у їх формуванні та розвитку. За своєю сутністю творчість є проявом людської діяльності, тому поза діяльністю креативність і творчі здібності сформуватися не можуть.

У контексті педагогічної діяльності творчість є продуктивним процесом створення нових, оригінальних, соціально значущих продуктів на основі єдності усвідомлених (логічних) і неусвідомлених (інтуїтивних) моментів. Творчість є атрибутом діяльності, а також набутою через діяльність властивістю, тому саме продуктивна навчальна діяльність та включення в неї студента є необхідною умовою розвитку здатності до творчості [1].

Окремої уваги заслуговує практичне підґрунтя формування педагогічної творчості. У цілому в сучасній педагогічній науці даний вид творчості трактується як оригінальний і високоефективний підхід учителя до навчально-виховних завдань, збагачення теорії та практики виховання і навчання. Досягнення творчого результату забезпечується систематичними цілеспрямованими спостереженнями, застосуванням педагогічного експерименту, критичним використанням передового педагогічного досвіду. Педагогічна творчість стосується різних сторін діяльності вчителя: проведення навчальних занять, роботи над організацією колективу учнів відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей, проектування особистості учня, вироблення стратегії й тактики педагогічної діяльності з метою оптимального виконання завдань усебічно.

Педагогічна творчість розглядається як атрибут педагогічної діяльності, що виявляється та розвивається через практичні дії педагога у навчально-виховному процесі. С. Сисоєва зазначає, що при дослідженні творчості вчителя пріоритет віддається діяльнісному підходу. Саме у процесі творчої професійної діяльності розкриваються творчі можливості педагога, відбувається їх реалізація та розвиток. За таких умов виникає необхідність підготовки вчителя до усвідомлення рівня власної творчої професійної педагогічної діяльності, формування у нього потреби аналізувати власний педагогічний досвід і впроваджувати педагогічний досвід інших з урахуванням своєї творчої індивідуальності [10].

Творчість у педагогічній роботі виявляється у здібності вчителя швидко і свідомо аналізувати педагогічну ситуацію, педагогічні знання й уміння, враховуючи специфічні умови своєї роботи, у здатності на основі наукових знань точно орієнтуватися у сформованій педагогічній ситуації, в умінні швидко на неї реагувати й вирішувати педагогічні проблеми, що виникають [6].

О. Князева дещо безапеляційно, проте небезпідставно заявляє, що епоха учених-енциклопедистів і мислителів-універсалів безповоротно пішла в минуле [5]. Універсалізм особистості полягає сьогодні не в обсязі утримуваних у пам'яті відомостей і не в масиві оперованих знань з різних дисциплінарних областей, а в опануванні загальної системи орієнтації в океані інформації, у створенні жорстких особистісних фільтрів – чітких способів відбору цінної інформації, а також у формуванні вміння постійно поповнювати і добудувати свою особистісну систему знань. Головне – не знати, а знати як знайти, як швидко добувати необхідні знання в сучасних енциклопедіях або в мережі Інтернет. Головне – вміти знаходити шлях до знання, шлях пошуку рішення і вміти

робити по цьому шляху перші кроки. Освічена людина відрізняється від неосвіченої тим, що може плідно вести наукові дослідження або конструювати, успішно і творчо жити і працювати, коли, здавалося б, вона вже все забула. Отже, відповідаючи на запитання, що вирізняє освічену людину, що ж це за знання, якому не можна навчити, О. Князева вважає, що швидше за все, це загальна здатність мислення, що розвивається у процесі освіти, і креативність, здатність обертати наявні теоретичні та практичні знання у стратегії вирішення проблем і методи здобуття нового знання у своє власне, особистісне “know how”.

Таким чином, утвердження методології креативності постає як головна проблема сучасної освітньої політики в умовах становлення суспільства знань. Креативність є сукупністю властивостей особистості, що характеризується здатністю визначати проблему, бачити шляхи її розв’язання, оригінальністю, можливістю відійти від шаблону. Креативність є особистісною характеристикою, яка визначає здатність до творчості та є умовою успішної самореалізації. Як показують численні дослідження, креативність не є цілком вродженою якістю, вона розвивається у процесі навчання і виховання в безпосередній активній діяльності завдяки цілеспрямованому педагогічному впливу. Формування креативності – це педагогічне управління індивідуальним становленням особистості, що потребує особливої уваги, додаткових педагогічних впливів. Щоб формування креативності відповідало сучасним вимогам, необхідно забезпечити оптимальні психолого-педагогічні умови.

Окремо варто відзначити необхідність формування креативності педагога. На думку Г. Решетнікової, сучасний вчитель має готувати мислячу людину, спроможну до творчих дій [9]. Вирішити це завдання може лише креативна особистість, яка здатна до нестандартної педагогічної діяльності та характеризується такими якостями: високий рівень інтелекту, досвід роботи з дітьми, знання психологічних особливостей дітей, чуйний характер, почуття гумору, самовдосконалення своєї особистості, широкий світогляд, коло різноманітних інтересів, здатність до самоаналізу, сміливість, свобода, самовпевненість у собі. Це комбінація ознак, які властиві креативним особистостям, що одночасно підвищують здатність до реалізації творчого потенціалу. Говорячи про креативну особистість учителя, Г. Решетнікова виокремлює такі її якості: наявність творчого, креативного потенціалу; особистісний стиль творчого пошуку; наявність мотивів, де провідне місце займає самоствердження; вміння використовувати нові прийоми передачі теоретичного матеріалу на практиці; вміння використовувати досвід інших учителів; здатність

експериментувати, розробляти нові науково-практичні методиками, створювати інновації в педагогічній науці; володіння відповідальністю та вміння приймати рішення в педагогічних ситуаціях.

Нова креативна модель освіти також передбачає принцип інноваційності. Творчий характер інноваційних процесів у системі освіти зумовлений тією обставиною, що творчість та інновації не можуть існувати окремо, насамперед через те, що створення інновацій – це завжди творчий процес, який відповідає умовам пошуку нового, оригінального, оптимального. Зв'язок творчості й інновацій пояснює, чому сьогодні на тлі інноваційних процесів у системі освіти особливо актуально звучить проблема виховання творчої особистості, розвитку її здібностей і створення умов для розкриття креативності як важливої складової її формування. Метою нової парадигми освіти є формування і розвиток інноваційної здатності особистості, яка розкривається в готовності діяти у нетиповій ситуації, орієнтуватися у процесах динамічного оновлення суспільства. Тут головне завдання освіти полягає не лише в тому, щоб дати знання про існуючий світ, а й у тому, щоб озброїти особистість методологією інноваційної діяльності, зваженого впровадження нововведень у практику [6].

Отже, творчість і креативність необхідно розглядати як комплексні утворення особистості педагога, що формуються через різноманітні види практичної діяльності. У контексті підготовки майбутніх учителів провідною формою такої діяльності стає педагогічна практика.

Розкриваючи значення педагогічної практики, Г. Шулдик та В. Шулдик зазначають, що під час педагогічної практики не лише відбувається перевірка теоретичної та практичної підготовки студента до самостійної роботи, але й створюються широкі можливості для забезпечення творчого потенціалу особистості майбутнього вчителя [12]. На думку В. Іванової, творчі якості можуть бути розвинені лише в діяльності, яка потребує нестандартних рішень і дій. В основі розвитку творчих якостей студентів лежить оволодіння теорією педагогічної науки та методичними знаннями, безпосередня практична діяльність під час педагогічної практики та лабораторно-практичних занять [4].

Педагогічна практика, з одного боку, є важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів, спрямована на закріплення та реалізацію у спеціально створених умовах набутих студентами предметних, психолого-педагогічних, методичних знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у школі, з іншого – засобом творчого розвитку та саморозвитку майбутнього вчителя, формування у нього професійно значущих якостей і готовності до інноваційної педагогічної діяльності [6].

Таким чином, є всі підстави розглядати практику як умову формування креативності та творчості. Практика завжди багатша за теорію, яку вивчали студенти в університеті; вона – жива реальність, що розвивається; а отже, потребує нових підходів, рішень, діяльності.

Розглядаючи практику як умову формування креативності та творчості, варто виокремити ті організаційні принципи, що сприяють досягненню означеної мети. Йдеться про: сприятливу атмосферу, стимулююче середовище, відповідні зовнішні та внутрішні умови. Сприятливі умови стимулюють творчість, створюють живильне середовище для паростків нового, але безпосередніми джерелами творчих, новаторських ідей і рішень є соціальне замовлення держави; досягнення науки, у тому числі наук про людину, її виховання і розвиток (педагогіки, психології та методики); передовий педагогічний досвід і, нарешті, особистий досвід і вироблені на його основі мислення й інтуїція педагога. Жодне з цих джерел не можна абсолютизувати, брати ізольовано від інших [6].

Г. Старєва, аналізуючи умови організації педагогічної практики в контексті формування творчої особистості майбутнього педагога, зауважує, що завдання на педагогічній практиці повинні бути необтяжливим, не містити в собі безліч поточної документації, а мати перед собою мету – розвиток творчості, фантазії майбутнього вчителя і вихователя та проявлятися у розробці та проведенні нетрадиційних уроків, внесення в їх хід нестандартних ситуацій, насичення елементами пошуку альтернатив на протипагу книжковим і вчительським шаблонам. Результат роботи і його аналіз повинен бути обов'язково висвітлений на підсумковій конференції, описаний у науковому курсовому чи дипломному проекті, оприлюднений на бібліотечній чи кабінетній виставці студентської творчості [11].

Основними організаційно-педагогічними умовами формування творчого стилю педагогічної діяльності майбутніх педагогів у процесі педагогічної практики можуть бути ті, які забезпечували б продуктивність впливу факторів формування творчого стилю педагогічної діяльності (застосування знань, умінь і навичок; уміння навчатися, мотиви й інтереси; ставлення до діяльності; потреба у діяльності; стиль стосунків; спрямованість на продуктивність; регулярність і системність; педагогічна позиція; обсяг роботи; здатність до засвоєння; потреба у досягненнях), а також передбачали б застосування продуктивних методів навчання (ситуативний метод, пізнавальна гра, дискусія, практична робота, вправа, розповідь). Зважаючи на це, до організаційно-педагогічних умов формування творчого стилю педагогічної діяльності у процесі педпрактики віднесено цілісність педагогічної

практики, реалізацію ідей проблемного й інноваційно-творчого навчання та програми, орієнтованої на розвиток творчості студентів [6].

Означені умови, в яких відбувається діяльність студентів-практикантів, сприяють формуванню в майбутніх учителів готовності до інноваційної діяльності, без якої сьогодні неможливо уявити справжню творчу особистість. Як зазначає Г. Старєва, творчість завжди пов'язана із внеском у діяльність елементів нового з відкриттям, народженням нового. Але творчість навряд чи може розвиватися без зразків і орієнтирів, без знання того, що вже досягнуто. Поєднання нового, створеного самостійним шляхом із спостереженням і вивченням досвіду інших стає можливим для студентів під час педпрактики [11].

Отже, в умовах педагогічної практики формування творчих здібностей майбутніх педагогів безпосередньо пов'язане з пошуком нових форм, методів, технік педагогічної діяльності. Широкі можливості цілеспрямованого розвитку творчих здібностей, прагнення до творчості, творчого потенціалу особистості студента чи молодого педагога через систематичне включення його в діяльність потребує ініціативи, самостійності, відмови від шаблонів і стереотипів, розвитку самоаналізу і самооцінки [6].

Аналізуючи педагогічну практику як засіб самореалізації та залучення студентів до інноваційної діяльності, О. Антоновський під інноваційною діяльністю розуміє форму творчої педагогічної діяльності, зміст якої складає вивчення та створення, розповсюдження і виконання принципово нових утворень, які змінюють технологію навчання й освіти, навіть тип освітнього закладу [2]. При цьому інновації розглядаються як такі зміни, що зберігають позитивне в педагогічному досвіді та викорінюють недоліки з освітньої системи, переводячи її на новий рівень із покращеними умовами і результатами функціонування. Відповідно про готовність майбутнього вчителя до інноваційної педагогічної діяльності свідчать такі сформовані якості особистості: потреба у зміні (бажання і можливість розвивати свої інтереси й ідеї); позитивне ставлення до нововведень (гнучкість мислення); творча спрямованість особистості (здатність проектувати і моделювати нові ідеї у практичній діяльності).

Виходячи з цього, завданнями підготовки студентів до інноваційної діяльності у період проходження педагогічної практики є: актуалізація знань про інноваційну діяльність в особистісному плані; формування науково-педагогічної свідомості; формування у студентів орієнтації на інноваційну діяльність на основі цілісного ставлення до педагогічної теорії; формування дослідницьких, аналітичних, прогностичних умінь; формування мето-

дичних і практичних умінь здійснення інноваційної діяльності; залучення студентів на початкових етапах навчання до власного наукового пошуку.

Таким чином, у процесі педагогічної практики відбувається формування низки важливих для майбутнього педагога якостей. У першу чергу, через осмислення педагогічної дійсності формується креативність, що являє собою творчі можливості (здібності) людини, які можуть виявлятися у мисленні, почуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності, характеризувати особистість у цілому або її окремі сторони, продукти діяльності, процес їх створення.

У педагогічних дослідженнях значну увагу науковців привертає такий різновид креативності, як педагогічна креативність. За визначенням О. Дунаєвої, педагогічна креативність – це динамічна якість учителя, яка зумовлює інноваційний активно-пошуковий процес організації педагогічної діяльності з метою формування креативності учнів. Педагогічна креативність виявляється в уміннях сприймати і нестандартно розв'язувати професійні проблеми, використовуючи найбільш оптимальні засоби, успішно взаємодіяти з оточенням, особливо за нестандартних ситуацій, втілюваних у спроможності створювати оригінальні продукти, які мають особистісну й соціальну значущість; у здатності до створення нового, у нетрадиційному підході до організації навчально-виховного процесу, вмінні творчо вирішувати будь-які професійні проблеми, взаємодіяти з вихованцями, колегами, батьками дітей, в умінні розвивати креативність дітей, що знаходила б свій вияв у їхній поведінці, яка ставала б для них нормою життя [3].

Для більш повного розуміння педагогічної креативності необхідно розглянути її основні властивості. За С. Сисоєвою, ознаками педагогічної креативності є: високий рівень соціальної та моральної свідомості; пошуково-перетворюючий стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні здібності (вміння аналізувати, обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне тощо); проблемне бачення; творча фантазія, розвинуте уявлення; специфічні особистісні якості (любов до дітей; безкорисність; сміливість; готовність до розумного ризику в професійній діяльності; цілеспрямованість; допитливість; самостійність; наполегливість; ентузіазм); специфічні мотиви (необхідність реалізувати своє “Я”; бажання бути визнаним; творчий інтерес; захопленість творчим процесом, своєю працею; прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах своєї педагогічної праці); комунікативні здібності; здатність до самоуправління; високий рівень загальної культури [10].

Кінцевим результатом, на який має бути націлена педагогічна практика, є формування професійної компетенції як синтез креативно-творчих здібностей майбутнього педагога. За визначенням В. Ло-

зовецької, професійна компетентність – це вміння міркувати й оцінювати професійні ситуації та проблеми; творчий характер мислення, прояв ініціативи у виконанні виробничих завдань; усвідомлення розуміння власної відповідальності за результати праці [7].

Педагогічна практика ставить майбутнього педагога в умови, які максимально наближені до характеристик його майбутнього професійного середовища, що є вкрай важливим для розвитку педагогічної творчості. Підготовку до будь-якої професійної діяльності можна успішно здійснити шляхом залучення до дій, максимально наближених за змістом і умовами до професійної діяльності, тому творчий стиль педагогічної діяльності доцільно формувати, перш за все, у процесі педагогічної практики, яка передбачає постійний творчий пошук, самостійний розвиток і формування професійних умінь, особистісно значущих якостей майбутнього педагога, а також створення умов для самоаналізу та самовдосконалення професійно-педагогічної діяльності [6].

Таким чином, значення педагогічної практики як умови, засобу і механізму формування креативності та творчих здібностей майбутніх педагогів впливає з практичної природи даних особистісних утворень, розвиток яких відбувається через різноманітні форми практичної діяльності в умовах реальних педагогічних ситуацій, що вимагають від практиканта пошуку нестандартних рішень, самостійності, ініціативності, інновацій. Ефективне та результативне формування творчих здібностей майбутніх педагогів залежить від підготовки, організації та проведення педагогічної практики, що передбачає орієнтацію на найновіші досягнення в педагогічній галузі, освоєння новітніх освітніх технологій, формування професійної компетентності, самостійності, об'єктивності тощо.

Посилання:

1. *Акімова, О. В.* Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / *О. В. Акімова*. — Тернопіль, 2010. — 43 с.
2. *Антоновський, О. В.* Педагогічна практика як засіб самореалізації та залучення студентів до інноваційної діяльності / *О. В. Антоновський* // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : [зб. наук. пр.]. — Запоріжжя, 2012. — Вип. 22 (75). — С. 431-440.
3. *Дунаєва, О. М.* Формування педагогічної креативності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / *О. М. Дунаєва*. — Вінниця, 2008. — 20 с.
4. *Іванова, В. В.* Формування творчих якостей майбутніх учителів у процесі професійної підготовки / *В. В. Іванова* // Педагогіка вищої та середньої школи : [зб. наук. пр.]. — Вип. 25. — Кривий Ріг, 2009. — С. 19-24.

5. *Князева, Е. Н.* Трансдисциплінарні комплекси знань: синергетическа мудрость в образовании / *Е. Н. Князева* [Електронний ресурс] // Полигнозис. — 2001. — № 2. — Режим доступа : <http://www.polygnosis.ru/default.asp?num=6&num2=235>.
6. *Куліненко, Л. Б.* Праксеологічний вимір модернізації вищої педагогічної освіти : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філософ. наук : спец. 09.00.10 – “Філософія освіти” / *Л. Б. Куліненко*. — Київ, 2013. — 450 с.
7. *Лозовецька, В. Т.* Професійна компетентність / *В. Т. Лозовецька* // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головн. ред. *В. Г. Кремень*. — К. : Юрінком, 2008. — С. 722.
8. *Манчуленко, Л. В.* Підготовка майбутніх учителів до інноваційної діяльності під час проходження педагогічної практики / *Л. В. Манчуленко* // Вісник УДУВГП : [зб. наук. пр.]. — Рівне, 2003. — Ч. 1. — С. 135-141.
9. *Решетнікова, Г. Б.* Креативність як характеристика професіоналізму сучасного вчителя / *Г. Б. Решетнікова* // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : [зб. наук. пр.]. — Вип. 11. — К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. — С. 49-53.
10. *Сисоєва, С. О.* Основи педагогічної творчості : підручник / *С. О. Сисоєва*. — К. : Міленіум, 2006. — 344 с.
11. *Старєва, Г. М.* Формування творчої особистості майбутнього педагога в системі аудиторної і позааудиторної виховної роботи вищих закладів освіти / *Г. М. Старєва* // Наукові праці. Педагогіка. — Т. 7. — Миколаїв, 2000. — С. 91-94.
12. *Шулдик, Г. О.* Педагогічна практика : навчальний посібник для студентів педагогічних вузів / *Г. О. Шулдик, В. І. Шулдик*. — К. : Науковий світ, 2000. — 143 с.

References (transliterated and translated):

1. *Akimova, O. V.* Teoretyko-metodychni zasady formuvannia tvorchoho myslennia maibutnoho vchytelia v umovakh universytetskoï osvity : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra ped. nauk : spets. 13.00.04 “Teoriia i metodyka profesiinoï osvity” (Theoretical and methodological bases of formation of creative thinking of the future teacher under the conditions of university education: Author’s abstract of Ph. D. thesis in speciality 13.00.04 “Theory and Methods of Professional Education”). Ternopil, 2010. 43 p.
2. *Antonovskiy, O. V.* Pedagogichna praktyka yak zasib samorealizatsii ta zaluchennia studentiv do innovatsiinoï diialnosti (Pedagogical practice as a means of self-fulfillment and students’ involvement in innovation activities). // Pedagogy of forming creative personality at higher and secondary schools: [Collected works]. Zaporizhzhia, 2012. Issue 22 (75). P. 431-440.
3. *Dunaieva, O. M.* Formuvannia pedagogichnoi kreatyvnosti maibutnikh uchyteliv u protsesi profesiinoï pidhotovky : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets. 13.00.04 “Teoriia i metodyka profesiinoï osvity” (Formation of pedagogical creativity of future teachers while training : Author’s abstract of Ph. D. thesis in speciality 13.00.04 “Theory and Methods of Professional Education”). Vinnytsia, 2008. 20 p.
4. *Ivanova, V. V.* Formuvannia tvorchykh yakosteï maibutnikh uchyteliv u protsesi profesiinoï pidhotovky (Formation of future teachers’ creative qualities while training). // Pedagogy of higher and secondary schools: [Collected works]. Issue 25. Kryvyi Rig, 2009. P. 19-24.
5. *Kniazeva, E. N.* Transdistsiplinarnye komplekxy znaniy: sinergeticheskaya mudrost’ v obrazovanii (Transdisciplinary knowledge complexes: synergetic wisdom in education) [Electronic resource] // Polignosis, 2001. № 2. — Mode of access : <http://www.polygnosis.ru/default.asp?num=6&num2=235>.
6. *Kulinenko, L. B.* Pракseolohichnyi vymir modernizatsii vyshchoï pedagogichnoi osvity : dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra filosof. nauk : spets. 09.00.10 – “Filosofiiia osvity”

- (Praxeological dimension of modernization of higher pedagogical education : Thesis of Doctor of Philosophical Sciences, speciality "Philosophy of Education"). Kyiv, 2013. 450 p.
7. *Lozovetska, V. T.* Profesiina kompetentnist (Professional competence / VT Lozovetska // Encyclopedia of Education / Academy of ped. science of Ukraine; Ed. by *V. H. Kremen*. Kyiv, 2008. P. 722.
 8. *Manchulenko, L. V.* Pidhotovka maibutnix uchyteliv do innovatsiinoi diialnosti pid chas prokhodzhennia pedahohichnoi praktyky (Preparation of future teachers for innovative activity during pedagogical practice). // Bulletin of National University of Water and Environment: [Collected works]. Rivne, 2003. Part 1. P. 135-141.
 9. *Reshetnikova, H. B.* Kreatyvnist yak kharakterystyka profesionalizmu suchasnoho vchytelia (Creativity as a characteristic of the modern professional teacher). // Scientific Journal of M. P. Drahomanov National Pedagogical University. Series 16 : The creative personality of the teacher: problems of theory and practice: [Collected works]. Issue 11. Kyiv, 2010. P. 49—53.
 10. *Sysoieva, S. O.* Osnovy pedahohichnoi tvorchosti : pidruchnyk (Fundamentals of educational work : a textbook). Kyiv, 2006. 344 p.
 11. *Stariieva, H. M.* Formuvannia tvorchoi osobystosti maibutnoho pedahoha v systemi audytornoj i pozaaudytornoj vykhovnoi roboty vyshchych zakladiv osvity (Formation of the creative person of the future teacher in the classroom and extracurricular system of educational institutions of higher education). Scientific Works. Pedagogy. Vol. 7. Mykolaiv, 2000. P. 91-94.
 12. *Shuldyk, H. O., Shuldyk, V. I.* Pedahohichna praktyka : navchalnyi posibnyk dlia studentiv pedahohichnykh vuziv (Teaching Practice : Tutorial for students of pedagogical universities). Kyiv, 2000. 143 p.

Стаття надійшла до редакції 24.09.2014

Л. Кулиненко

Инновационный потенциал практики в обеспечении творческой направленности профессиональной деятельности будущего педагога

В статье представлено результаты анализа содержания инновационного потенциала практики в формировании творческой направленности профессиональной деятельности будущего педагога. Определена роль творчества и креативности, доказана необходимость формирования креативности в процессе профессиональной подготовки будущего учителя. Автор делает вывод, что значение педагогической практики как условия, средства и механизма формирования креативности и творческих способностей будущих педагогов следует из практической природы данных личностных образований, развитие которых происходит через различные формы практической деятельности в условиях реальных педагогических ситуаций, требующих от практиканта поиска нестандартных решений, самостоятельности, инициативности, инноваций. Эффективное и результативное формирование творческих способностей будущих педагогов зависит от подготовки, организации и проведения педагогической практики, предполагает ориентацию на новейшие достижения в педагогической области, освоение новейших образовательных технологий, формирование профессиональной компетентности, самостоятельности, объективности и тому подобное.

Ключевые слова: практика, творческая направленность, педагог, профессиональная деятельность.

L. Kulinenko

Innovative Potential of Practices to Provide Creative Direction of Future Teacher's Professional Activity

The article presents an analytical review of the content of the innovation potential of the practices in the formation of a creative orientation of the future teacher's professional activity.

The role of creativity is determined, the necessity of creativity formation while training future teachers is proved. The author concludes that the value of teaching practice as a condition, means and mechanism of forming creativity and creative abilities of future teachers implies a practical nature of these personal entities whose development takes place through various forms of practical work in a real pedagogical situations requiring a trainee find creative solutions, self-reliance, initiative, and innovations. Effective and efficient formation of future teachers' creative abilities depends on the preparation, organization of teaching practice, requires focus on the latest achievements in the field of teaching, the development of new educational technologies, the formation of professional competence, independence, objectivity, etc.

Key words: practice, creative direction, teacher, professional activity.

Рецензент – доктор педагогічних наук,
професор Г. П. Васянович